

UZUPEŁNIENIE NR 1
RAPORTU O ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO –
dla przedsięwzięcia pn.
„Budowa dwóch zbiorników wraz z niezbędną infrastrukturą
towarzystwą w Leśnictwie Czerniawka i Tuchla” na
działkach nr ewid. 1332/1, 1332/2, 1332/3 i 1332/4 obręb 0006
Miękisz Nowy, jednostka ewidencyjna 180405_2 Laszki
obszar wiejski

WNIOSKODAWCA:

Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne
„Lasy Państwowe” – Nadleśnictwo Jarosław
z siedzibą Koniaczów 1L, 37-500 Jarosław

WYKONAWCA:

FUHP „EL-MAR” Mariusz Niezgoda
Kąty Trzebuskie 308, 36-050 Sokółów Młp.

AUTORZY

OPRACOWANIA:

mgr inż. Roman Romaniak
inż. Mariusz Niezgoda

Leżajsk, marzec 2019 rok

Nadleśnictwo Jarosław jest wysoce niezadowolone z przedłużającego się postępowania administracyjnego zmierzającego do uzyskania decyzji środowiskowej na budowę dwóch zbiorników retencyjnych w Leśnictwie Czerniakwa i Tuchła zlokalizowanych na części działek o numerze ewidencyjnym 2332/1, 1332/2, 1332/3 i 1332/4 w miejscowości Mięksiz Nowy, gmina Laszki. Jednostką administracyjną opóźniającą przedmiotowe postępowanie są Wody Polskie. Instytucja ta zgodnie z logicznym rozumowaniem powinna w swojej działalności aktywnie włączyć się w retencjonowanie słodkiej wody, której kryzys stanowi jedno z największych zagrożeń współczesnego świata. Woda staje się jednym z najcenniejszych związków chemicznych występujących na Ziemi. Dzięki planowanej inwestycji pojemność czystej retencjonowanej wody wyniesie 159,4 tys m³.

Wójt Gminy Laszki wystąpił w lipcu 2018 r. do Zarządu Zlewni w Przemysłu o wydanie wymaganych uzgodnień. Jednostka z Przemysłu otrzymała proponowane uzupełnienia do Karty Informacyjnej przedsięwzięcia. Po ponad dwóch miesiącach postępowania dokumentacja została przekazana do RZGW w Rzeszowie, o czym w uzasadnieniu zainteresowani decyzją otrzymali informacje o zaistniałe zmiany kompetencji. Jesteśmy przekonani, że w postępowaniu administracyjnym zmiana kompetencji nie powinna dotyczyć przerwania rozpoczętego prowadzenia sprawy.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie RZGW w Rzeszowie działanie tematyczne rozpoczęło od postanowienia o potrzebie opracowania raportu oddziaływania na środowisko. W świetle zapisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. przeprowadzenie obowiązkowej oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wymaga realizacja zapór lub innych urządzeń przeznaczonych do zatrzymywania lub stałego retencjonowania nie mniej niż 10 mln m³ wody oraz budowli piętrzących o wysokości piętrzenia nie mniej niż 5 m. W rozpatrywanym przedsięwzięciu pojemność retencyjna wynosi 0,1594 mln m³ a piętrzenia są równe 2 i 2,5 m. Są to wielkości znikome w porównaniu do tych kiedy wymagany jest raport.

W wezwaniu do uzupełnienia raportu argumentem przemawiającym za kontynuowaniem opracowania jest określenie, że ciek o nazwie Kacze Doły jest ciekim naturalnym a nie rowem ukształtowanym w ramach inwestycji melioracyjnej. Na potwierdzenie tej mylnej informacji podane jest uzasadnienie argumentujące ten złośliwie

podany fakt. W przedmiotowym raporcie kilka razy podana była informacja o pracach melioracyjnych na tym terenie. Układ systematycznych rowów jest widoczny na mapach ogólnodostępnych w Internecie jak również na mapie do celów projektowych oraz załącznikach w części graficznej raportu. Niezależnie od tych materiałów Inwestor załącza kserokopie:

1. Mapa sieci melioracji wodnych Nadleśnictwa Jarosław w skali 1 : 25 000.
2. Mapa obszarów leśnych nadleśnictwa Jarosław w skali 1 : 2 500.

Ostatecznie to administrator terenu oświadcza w sposób jednoznaczny i wiarygodny, że obecne nieużytki typowane pod budowę zbiorników retencyjnych były zmeliorowane i zagospodarowane metodą pełnej uprawy w latach siedemdziesiątych ubiegłego stulecia. Istniejący regularny układ sieci rowów mógł powstać wyłącznie w wyniku działalności człowieka – w tym przypadku dla potrzeb rolnych, jak słusznie stwierdził Autor raportu.

W odniesieniu do wezwania na uzupełnienie raportu pismo z dnia 15 marca 2019 roku znak RZ.RZŚ.435.8.2019.JS, informacja Inwestora jest następująca, kolejność informacji odpowiada punktom wezwania:

Ad. 1.

W treści raportu na str. 167 i 168 poinformowano, że w wyniku pomelioracyjnego zagospodarowania metodą pełnej uprawy naturalny skład roślinności uformowany od wielolecia został całkowicie zmieniony na rzecz łąki kośnej. W latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia nastąpiła diametralna zmiana w korzystaniu z państwowych terenów leśnych. Łąki przestały być koszone, rowy nie konserwowane. W sąsiedztwie rowów zadomowiły się bobry. Szlachetny porost wyginał a w jego miejsce wystąpiły: sit dwudzielny, turzyce, tojeść zwyczajna, skrzyp polny, ostrożeń błotny, trzcina pospolita, muchodrzew polny, skrzyp błotny i jaskier ostry oraz samosiejki drzew: wierzby (głównie łoża), brzoza brodawkowata i kruszyna. Roślinność trawiasta i kępy zarośli mają znikome przyrosty z powodu zmiennych warunków wilgotnościowych i częstego całkowitego zaniku przepływu. Powyższa tematyka jest opisana w Raporcie – między innymi na str. 23 i 167.

Chcąc ustosunkować się do zagadnień fitobentosu i makrofitów na rozpatrywanym terenie należy określić jakich organizmów one dotyczą i w jakim zakresie inwestycja zmieni istniejący stan. Rów Kacze Doły posiada zlewnię 3,8 km² dla przekroju w km 1+381, nie zasilaną żadnymi wpływami ze źródeł. Małe przepływy i częste ich całkowite zaniki nie stwarzają warunków na rozwój fitoplanktonu. Fitobentos obejmujący rozwój zbiorowisk fotoautotroficznych mikroorganizmów w warunkach rowu nie ma możliwości rozwoju.

Podobnie przedstawia się sytuacja z makrolitami będącymi grupą roślin wodnych o rozmiarach niewielkich, zakorzenionych w podłożu. Ten rodzaj organizmów będzie miał wspaniałe warunki rozwoju w zbiornikach retencyjnych w których nie będą zanikać stany wody. Nawet w okresie zimowym w zbiornikach są planowane przestrzenie o głębokości wody ponad 1,5 m, co wyklucza straty fauny przy dużej warstwie lodu.

Ad. 2

Projektant danego przedsięwzięcia Roman Romaniak uczestniczy również w zespole opracowującym dany raport w 2012 roku od marca do końca października przebywał służbowo na terenie zlewni rowu Kacze Doły z częstotliwością 2 razy w tygodniu. Od 3 kwietnia 2018 r. a następnie 30 maja, 27 lipca, 29 sierpnia, 24 września i 31 października Roman Romaniak z zespołem projektowym dokonywał w godzinach od 9.30 do 12.30 rozpoznawień środowiskowych na danym obiekcie. W wyniku inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej stwierdzono, że rów Kacze Doły na jego odcinku od drogi gminnej w km 1+370 do drogi leśnej w km 2+470 (odległość objęta pracami przedsięwzięcia) nie jest zasiedlony przez żadne ryby. Również z powodu częstego wysychania rowu okresowe zaobserwowanie bezkręgowców bentosowych jest tylko śladowe. Sugerowanie przez Wody Polskie budowy przepławek jest w przypadku rozpatrywanych zbiorników nie mające najmniejszego uzasadnienia. Wymóg budowy takich urządzeń ma sens gdy:

- występuje potrzeba ochrony ichtiofauny i innych organizmów wodnych dla gatunków wędrownych. Budowla piętrząca usytuowana na szlaku wędrówek uniemożliwia przemieszczanie do terenów zimowania, odpoczynku, żerowania czy rozmnażania.
- przepływa przez przepławkę ma wynieść 0,2 – 0,5 m³/s (zależy od rodzaju przepławki), jest on prawdopodobny gdy na rzece SNQ jest większe lub równe przepływowi 0,15 m³/s i SQ jest równe lub większe od 0,37 m³/s. Przepływy dla rozpatrywanych budowli piętrzących wynoszą; SNQ = 0,026 m³/s i SQ = 0,160 m³/s. Zmierzanie do budowy przepławki w przedstawionej sytuacji jest niezgodne z rozsądnym wydatkowaniem kosztów na urządzenia nie dające żadnych efektów gospodarczo – środowiskowych.

Ad. 3

W p. 4.3 raportu – Charakterystyka i cel przedsięwzięcia – ujętym na stronach 18 do 24a udzielono dotyczącego celu realizacji budowy pod względem środowiskowym oraz ludzi będących również częścią składową środowiska.

Planując na 1/3 długości rowu włączyć go do powierzchni czasz zbiorników uzyskamy korzystne efekty jakości wód i celu środowiskowego. Przedstawienie tych efektów na etapie eksploatacji da argumenty przemawiające za budową zbiorników.

Oddziaływanie w fazie eksploatacji

1. Elementy biologiczne.

a) ichtiofauna.

Istnieje przypuszczenie naturalnego samoczynnego zarybienia zbiorników. Nie będzie niekorzystnego oddziaływania na wody powierzchniowe.

b) fitoplankton

Będą sprzyjające warunki do wystąpienia fitoplanktonu w rozmiarach korzystnych dla środowiska. Nie będzie negatywnego oddziaływania na środowisko.

c) fitobentoz.

W zbiornikach retencyjnych występują korzystne warunki do rozwoju organizmów fitobentozu. Rozwój ten nie jest szkodliwy dla środowiska wodnego.

d) makrofity

Tworząc w zbiornikach wodnych strefę niskich roślin przybrzeżnych. Ich obecność jest bardzo korzystna dla środowiska i walorów widokowych. Oddziaływanie makrofitów ogranicza się do danego akwenu.

e) makrobezkręgowce bentosowe

W obiegu łańcucha pokarmowego fauny wodnej makrobezkręgowce mają duże znaczenie, ale tylko w odniesieniu do tego akwenu. Brak oddziaływania na JCWP.

2. Elementy morfologiczne.

Oddziaływanie zbiorników na elementy morfologiczne jest tylko w ujęciu korzystnym. Reżim hydrologiczny związany z ilością i dynamiką przepływów jest na korzyść środowiska. Przy przepływach burzowych fala wezbrań jest spłaszczona, w okresie suszy przepływy niżówkowe zwiększone. Wielkości przepływów nie będą powodować zmian procesów erozyjnych, czy też akumulacji poniżej zbiorników. Prędkości przepływów w cieku poniżej i powyżej zbiorników będą zachowane na poziomie zmienności obserwowanych do tej pory.

3. Elementy fizykochemiczne.

Odprowadzenie wody ze zbiorników w trakcie ich opróżniania z częstotliwością nie większą niż raz na 10 lat będzie się odbywała wolno. Przepływy burzowe łagodne – fala wezbrań znacznie zmniejszona, natomiast zwiększone przepływy niżówkowe w okresie suszy. Nagrzewanie wody będzie porównywalne do nagrzewania się w trakcie przepływów przed budową zbiorników. Grupa wskaźników charakteryzujących warunki tlenowe i

zanieczyszczenia ograniczenie będą powodować negatywnego oddziaływania. Na podstawie licznej literatury i bogatego doświadczenia autora tego opracowania można stwierdzić, że obiekt tego typu poprawia warunki tlenowe w wodach. |Planowany układ zbiorników retencyjnych nie będzie miał również negatywnego oddziaływania na grupy wskaźników;

- charakteryzujących zasolenie,
- charakteryzujących zakwaszenie,
- gromadzenia się w wodzie niekorzystnych związków azotowych.

Literatura wskazuje, że małe zbiorniki retencyjne zapewniają redukcję fosforanów i azotu azotanowego w wodach, co przyczynia się do zmniejszenia związków biogenych w odpływach ze zbiorników w stosunku do spływu ze zlewni.

4. Elementy chemiczne.

W przyszłości woda ze zbiorników może służyć do wykorzystania rolniczego.

Budowa rozpatrywanych zbiorników zaporowych polega na przegrodzeniu doliny rowu zaporą ziemną z wkomponowanym w nią studnią piętrząco-spustową pozwalającą na bezpieczny przepływ wód i regulację poziomu piętrzenia, łącznie z dokonaniem całkowitego zrzutu wody. Przyjęte poziomy piętrzenia na rzędnej 203,00 dla zbiornika Nr 1 i 204,50 dla zbiornika Nr 2 nie będą miały niekorzystnego oddziaływania na grunty przyległe. Górna krawędź skarp zostanie wyniesiona minimum 1,0 m nad NPP, umożliwiając komunikację wokół zbiorników w dobrych warunkach gruntowo-wodnych. Poziom piętrzenia zapewnia zachowanie warunków skierowania do zbiorników spływów powierzchniowych. Uformowanie czaszy zbiorników tak, że największa głębokość przy studniach wyniesie 2,0 i 2,5 m a najmniejsza na obrzeżach będzie uformowana w ten sposób, że głębokość wody wyniesie 0,5 - 1,0 m. Dno zbiornika ze spadkiem w kierunku czołowych zapór ziemnych umożliwi całkowity zrzut wody. Retencjonowanie czystej wody w górnej partii rowu jest pod względem gospodarczym i ekologicznym najbardziej zalecaną formą planowanej gospodarki wodnej.

Zakłada się, że wykonany obiekt będzie funkcjonował bez remontu i potrzeby odmulenia przez minimum 40 lat. Segment piętrzący studni składał się będzie z podwójnych szandorów dębowych mogących utrzymać się w dobrym stanie technicznym przez minimum 20 lat. Dla utrzymania pełnej szczelności zamknięcia przestrzeń między szandorami będzie wypełniona trotami zmieszanyymi z gliną. W normalnych warunkach eksploatacyjnych zrzut wody będzie organizowany późną jesienią raz na 10 lat. Ponowne piętrzenie winno nastąpić wiosną następnego roku podczas wzmożonych spływów wiosennych.

Bieżąca eksploatacja polegać będzie na minimum dwukrotnym koszeniu traw na skarpach ; zapór czaszy zbiorników, cieków i terenu przyległego w granicach działki Inwestora. Skoszona i rozdrobniona trawa pozostanie na miejscu użyźniając grunt. Potrzeba odmulenia tylko zbiornika Nr 2 może wystąpić nie wcześniej niż po 40 latach eksploatacji. Konstrukcja jazu zapewnia bezpieczny przepływ dużych wód łącznie z $Q_{1\%}$. Nie przewiduje się napraw urządzeń wodnych spowodowanych szkodami przez zwierzęta kopiące nory. Za organizację właściwej eksploatacji odpowiedzialny będzie Inwestor.

Ad.4

Zaledwie kilku kilometrowa zlewnia pozwala uzyskać w rowie niewielkie przepływy niżówkowe. Bez zasilania rowu wypływem ze źródeł dochodzi do jego całkowitego wyschnięcia, wówczas biocenoza środowiska wodnego całkowicie ginie. W takiej sytuacji nie ma potrzeby budowy przepławki.

Na etapie budowy zbiorników nie będą wykonywane żadne piętrzenia. Po wykonaniu zbiorników możliwości ograniczania piętrzenia i gromadzenia wody nastąpią przy przepływie przekraczającym $Q_s = 0,160 \text{ m}^3/\text{s}$, zachowując przepływ nienaruszalny $0,012 \text{ m}^3/\text{s}$. Budowle piętrzące usytuowane są w kompleksie leśnym, stąd życzenie Inwestora jest by ich funkcjonowanie było bezobsługowe, bez regulowania przepływu. W studniach piętrząco-spustowych szandory będą założone na stałe do wysokości rzędnej normalnego poziomu piętrzenia. Gdy lustro wody spiętrzonej uzyska NPP wówczas tyle wody ile dopłynie do zbiornika, tyle odpłynie przez budowlę piętrzącą do istniejącego rowu. Przy tak znikomych zlewniach i przepływach nie można zakładać zachowania przepływu gwarantowanego poniżej odpływu z obiektu retencyjnego. Na obiekcie nie występuje minimalny poziom piętrzenia (Min.PP) ani też maksymalny poziom piętrzenia (Max.PP).

Zagadnienia szczegółów konstrukcyjnych urządzeń hydrotechnicznych, wyliczeń hydrologicznych, oraz instrukcji gospodarowania wodą będą przedmiotem analizy w postępowaniach o wydanie pozwolenia wodno prawnego oraz pozwolenia na budowę. Nie ma najmniejszej wątpliwości, że nie uwzględniając stałego poboru wody ze zbiorników warunki przepływu wody rowem na odpływie ulegną zdecydowanemu polepszeniu pod względem wydłużenia okresu przepływów niżówkowych, spłaszczenia fali wezbrań oraz jakości wody, która będzie na pograniczu drugiej i pierwszej klasy czystości.

Ad.5

Do wyliczeń hydrologicznych przyjęta powierzchnia zlewni wynosi 3,8 km². Stąd przepisy związane z wyliczeniem przepływów zobowiązują do stosowania Rozporządzenia Nr 4/2014 Dyrektora RZGW w Krakowie z dnia 16 stycznia 2014 r. Kierując się zaleceniem uzyskania miarodajnych wyników wzięto pod uwagę potrzebę bezpośrednich obserwacji i pomiarów przepływów. Obserwacje i pomiary były wykonane w 2012 roku (z pominięciem okresu zimowego) oraz czterokrotnie w 2018 r. Mając na uwadze rozpoznawcze stosowanie wzorów empirycznych i rozpoznanie terenowe, wynikowo ustalono następujące charakterystyczne przepływy;

Przepływ nienaruszalny $Q_n = 12 \text{ l/s} = 0,012 \text{ m}^3/\text{s}$

Przepływ gwarantowany - nie ma zastosowania na obiekcie

Przepływ średni niski $SNQ = 0,026 \text{ m}^3/\text{s}$

Przepływ średni roczny $SQ = 0,160 \text{ m}^3/\text{s}$

Przepływ miarodajny $Q_m = Q_{3\%} = 1,327 \text{ m}^3/\text{s}$

Przepływ kontrolny $Q_m = Q_{1\%} = 1,684 \text{ m}^3/\text{s}$

Przepływ dozwolony $Q_z = 1,684 \text{ m}^3/\text{s}$

Inwestor będąc zobowiązany do Planu Urządzania Lasu na lata 2017 – 2026 zatwierdzonej Decyzją Ministra Środowiska z dnia 3 października 2017 r. ma doprowadzić do wykonania dwóch zbiorników małej retencji w Leśnictwie Tuchla. Przedsięwzięcie jest przyjęte do realizacji przez Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych w Warszawie z dofinansowaniem z funduszy europejskich w terminie do 2020 r. Przewlekłe postępowanie Wód Polskich zagraża możliwości realizacji obiektu w wyniku którego z nieużytku ma powstać obiekt przyjazny środowisku oraz ludzi. Inwestor wnosi o odwrotne wydanie pozytywnej opinii.